

Dosarul nr. 3ra-433/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – V. Sîrbu

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Bostan, G. Dașchevici, V. Negru

DECIZIE

26 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Nina Vascan
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Ion
Nașco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea
actului administrativ, obligarea recalculării și achitării pensiei,
împotriva deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a
menținut hotărârea din 03 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin
care s-a admis acțiunea depusă de către Ion Nașco,

constată:

La 17 octombrie 2019, Ion Nașco a depus acțiune în contencios
administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la
contestarea actului administrativ, obligarea recalculării și achitării pensiei.

În motivarea acțiunii a invocat că începând cu anul 1998 activează în funcția
de judecător, iar prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1671-VII din
10 iulie 2015 a fost numit la funcția de președinte al Judecătoriei Ștefan-Vodă pe
un termen de 4 ani.

Ulterior, în baza Legii cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești
nr.76 din 21 aprilie 2016, Judecătoria Ștefan-Vodă a fost comasată cu Judecătoria
Căușeni, iar prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 172-VIII din 11
mai 2017 a fost numit la funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Căușeni.

Totodată, reclamantul a menționat că începând cu 25 iunie 2012 i-a fost
stabilită pensie în mărime de 80% din salariul lunar al judecătorului primei
instanțe.

Conform modificărilor legislative operate prin Legea nr. 60 din 04 aprilie
2014, judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în

funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Astfel, reclamantul a notat că în baza acestei norme i-a fost stabilită pensie în mărime de 9 464 de lei, care o primește până la moment.

De asemenea, Ion Nașco a remarcat că asigurarea cu pensii a judecătorilor este reglementată prin acte juridice speciale, unitare și obligatorii: Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 și Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998.

Reglementarea juridică a asigurării cu pensii a judecătorilor are loc în exclusivitate în baza acestor legi și nu prin alte legi.

Reclamantul a observat că nici Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 și Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, nici tratatele internaționale în domeniul pensionării judecătorilor nu prevăd reducerea cuantumului pensiei stabilite judecătorilor.

Prin hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie 2011, art. 46¹ din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998, cât și art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 au fost considerate neconstituționale.

Drept urmare, prin Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 au fost abrogate art. 46¹ din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 și art. 32 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995.

Astfel, prin modificările legislative operate prin Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014, alin. (1) al art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 a îmbrăcat următorul cuprins: (1) Judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Reclamantul a indicat că la adoptarea acestei legi, legislatorul s-a ghidat inclusiv de hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 27 ianuarie 2000, prin care s-a statuat că la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului, întru respectarea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit.

Totodată, Curtea Constituțională a statuat în hotărârea nr. 27 din 20 noiembrie 2011 că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituție și respectiv art. (1) din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are valoare economică.

Reclamantul a considerat că până la 01 aprilie 2015 pensia i-a fost calculată și achitată corect în cuantum de 80% din salariul de funcție a judecătorului. Însă, ulterior pensia nu i-a fost recalculată și achitată reieșind din salariul funcției deținute până la 10 iulie 2015 – de președinte al Judecătoriei Ștefan-Vodă.

Consideră că Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să-i recalculeze și să-i achite pensia inclusiv și pe viitor în corespundere cu prevederile art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în mărime de 80% din salariul lunar al președintelui primei instanțe.

Reclamantul a notat că a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat recalcularea pensiei și achitarea diferenței neachitate, precum și achitarea începând cu 01 noiembrie 2019 a pensiei în mărime de 80% din salariul lunar al președintelui primei instanțe. Însă, prin răspunsul recepționat la 04 octombrie 2019, cererea prealabilă a fost respinsă.

Reclamantul Ion Nașco a solicitat prin cererea de chemare în judecată anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2042/19; nr. 2064/19 din 20 septembrie 2019, prin care a fost respinsă cererea prealabilă privind recalcularea și achitarea diferenței de pensie neachitată; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și achite diferența de pensie neachitată și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și achite pe viitor, începând cu 01 noiembrie 2019 pensia reieșind din salariul lunar al președintelui primei instanțe.

La 18 februarie 2020, Ion Nașco a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și achite pensia pentru vechimea în muncă ca judecător, în cuantum de 80% în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, reieșind din salariul de funcție al judecătorului primei instanțe pe perioada 01 aprilie 2015 – 10 iulie 2015 și începând cu 10 iulie 2015 și pe viitor 80% din salariul de funcție al președintelui primei instanțe (f.d. 102).

Prin hotărârea din 03 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis acțiunea depusă de către Ion Nașco.

S-a anulat răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2042/19, nr. 2064/19 din 20 septembrie 2019.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze și achite în beneficiul lui Ion Nașco pensia pentru vechimea în muncă ca judecător, în cuantum de 80% în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, reieșind din salariul de funcție al judecătorului primei instanțe pe perioada 01 aprilie 2015 – 10 iulie 2015 și începând cu 10 iulie 2015 și pe viitor 80% din salariul de funcție al președintelui primei instanțe (f.d. 110, 119-132).

La 22 iulie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 03 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 113). Hotărârea motivată a primei instanțe a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 07 septembrie 2020 (f.d. 134). Apelul motivat a fost depus prin poștă electronică la 03 august 2020 (f.d. 114) și la 05 octombrie 2020 pe suport de hârtie, semnat olograf (f.d. 139).

Astfel, instanța de recurs constată că la demararea căii de atac în ordine de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale a respectat termenul de atac instituit la art. 232 din Codul administrativ.

Prin decizia din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 03 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 153, 154-166).

În consolidarea soluțiilor prima instanță și instanța de apel au reținut că legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima

sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

În această ordine de idei, instanțele inferioare au constatat că reclamantul Ion Nașco a dobândit dreptul la pensie la 03 iulie 2012, în condițiile art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, care prevedea atunci fără echivoc, recalcularea pensiei în funcție de salariul judecătorului în exercițiu.

Dreptul social cu privire la beneficierea de pensie pentru vechime în muncă, inclusiv și recalcularea acesteia, a fost dobândit de către reclamantul Ion Nașco anterior modificărilor din 04 aprilie 2014 (în vigoare din 16 mai 2014) operate la art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995.

Dreptul constituit în baza unor legi anterioare nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea, prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

În consecință, instanțele inferioare au ajuns la concluzia că, în speță, Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat și ilegal a refuzat lui Ion Nașco să-i recalculeze și achite pensia în cuantum de 80% în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, reieșind din salariul de funcție al judecătorului primei instanțe pe perioada 01 aprilie 2015 – 10 iulie 2015 și începând cu 10 iulie 2015 și pe viitor, 80% din salariul de funcție al președintelui primei instanțe.

La 27 ianuarie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea de Apel Chișinău recurs împotriva deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și emiterea unei decizii noi (f.d. 173).

La 03 martie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 177-181).

Motivarea recursului în esență se rezumă la reiterarea temeiurilor de fapt și de drept ale speței, suplimentar fiind invocat că instanțele inferioare nu au ținut cont de scrisoarea Ministerului Justiției nr. 03/3250 din 03 aprilie 2015, prin care s-a explicat că pensiile stabilite până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 judecătorilor care activează în continuare în funcția de judecător nu se mai supun recalculării în temeiul art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995.

Astfel, în opinia recurentei, instanțele ierarhic inferioare eronat au ajuns la concluzia că reglementările art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 se referă doar la judecătorii pensionați după intrarea în vigoare a actului legislativ în cauză și nicidecum nu se aplică judecătorilor pensionați și care continuă să activeze până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60.

Respectiv, de la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

În condițiile speței, Ion Nașco devenind pensionar în anul 2012, a beneficiat de recalcularea pensiei în dependență de majorarea salariului judecătorului în exercițiu (în anul 2014), deoarece legea prevedea această recalculare, iar odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 legislația nu mai prevede posibilitatea recalculării pensiei judecătorului în exercițiul funcției.

Recurenta a învederat că judecătorii beneficiari de pensie pentru vechime în muncă, încadrați în câmpul muncii, au dreptul la recalcularea pensiei doar după ce demisionează sau sunt eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.

Prin urmare, la caz, nu există temeii pentru recalcularea pensiei lui Ion Nașco reieșind din salariul pentru exercitarea funcției de judecător și președinte al primei instanțe.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat prin cererea de recurs casarea integrală a deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și emiterea unei decizii noi.

La 15 martie 2021, Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului copia recursului motivat depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, explicându-i dreptul de a depune referință asupra criticilor formulate în recurs. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, Ion Nașco nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință.

Prin încheierea din 31 martie 2021 a Curții Supreme de Justiție s-a declarat admisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și s-a numit spre examinare în complet de cinci judecători.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 19 ianuarie 2021. La 27 ianuarie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat. Conform avizului de recepție a corespondenței DS8001067464AS decizia motivată a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurenteii la 17 februarie 2021 (f.d. 175). Motivarea recursului a fost depusă la 03 martie 2021 (f.d. 177).

În atare circumstanțe, completul ajunge la concluzia că recurenta s-a conformat prevederilor legale stipulate la art. 245 din Codul administrativ privind termenul de depunere a recursurilor.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Verificând argumentele invocate în recurs, prin prisma materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia că recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale urmează a fi respins, cu menținerea deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care respinge recursul.

În corespundere cu art. 21 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.

Conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Prin prisma art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La fel, aplicabile sunt și prevederile art. 244 alin. (2) coroborate cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

În sensul art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 808 din 27 noiembrie 1998, Ion Nașco a fost numit în funcția de judecător la Judecătoria raionului Slobozia, pe un termen de 5 ani.

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1645 din 22 ianuarie 2004 Ion Nașco a fost numit în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă.

Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 23/2012/15695 din 03 iulie 2012 lui Ion Nașco i-a fost stabilită pensie în mărime de 80% din salariul de judecător al primei instanțe (f.d. 9-10, 49).

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1671 din 10 iulie 2015 a fost numit la funcția de președinte al Judecătoriei Ștefan-Vodă pe un termen de 4 ani.

În baza Legii cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești nr. 76 din 21 aprilie 2016, sistemul instanțelor judecătorești din Republica Moldova a fost reorganizat, Judecătoria Ștefan-Vodă fiind comasată cu Judecătoria Căușeni, iar mandatul lui Ion Nașco de președinte al Judecătoriei Ștefan-Vodă încetând de drept de la 01 ianuarie 2017.

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 172 din 11 mai 2017 Ion Nașco a fost numit în funcția de vicepreședinte al Judecătoriei Căușeni, pe un termen de patru ani.

La 09 septembrie 2019, Ion Nașco s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă nr. 2042/19, prin care a solicitat recalcularea pensiei din 01 aprilie 2015 până la 10 iulie 2015, reieșind din salariul de funcție al judecătorului primei instanțe, iar din 10 iulie 2015 și în continuare reieșind din salariul de funcție al președintelui judecătoriei.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 2042/19; nr. 2064/19 din 20 septembrie 2019, lui Ion Nașco i-a fost comunicat că pensiile stabilite judecătorilor până la intrarea în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014, care activează în continuare în funcția de judecător, nu se recalculează în temeiul

art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 (f.d. 6-7).

Manifestându-și dezacordul cu acțiunile Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ion Nașco a înaintat prezenta acțiune în contencios administrativ, prin care a solicitat după concretizarea pretențiilor obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și achite pensia pentru vechimea în muncă ca judecător în cuantum de 80%, în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, reieșind din salariul de funcție al judecătorului primei instanțe pe perioada 01 aprilie 2015 – 10 iulie 2015 și începând cu 10 iulie 2015 și pe viitor 80% din salariul de funcție al președintelui primei instanțe (f.d. 102).

Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin hotărârea din 03 iulie 2020 a admis integral acțiunea depusă de către Ion Nașco (f.d. 110, 119-132).

Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 19 ianuarie 2021 a respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale și a menținut hotărârea din 03 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 153, 154-166).

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs constată că soluția instanței de apel este legală și întemeiată, din următoarele considerente.

Colegiul consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recursului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze [a se vedea cauza *García Ruiz c. Spaniei* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, §26; *Moreira Ferreira c. Portugaliei* (nr. 2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, §§ 84, 98].

La caz, instanța de recurs consideră relevante prevederile art. 3 din Codul administrativ, conform cărora legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Articolul 20 din Codul administrativ statuează că dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Deopotrivă, art. 189 alin. (1) din Codul administrativ prevede că orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Din pretențiile formulate de către Ion Nașco Colegiul atestă că acesta solicită obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze și achite pensia pentru vechimea în muncă ca judecător în cuantum de 80%, în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, reieșind din salariul de funcție al judecătorului primei instanțe pe perioada 01 aprilie 2015 – 10 iulie 2015 și începând cu 10 iulie 2015 și pe viitor 80% din salariul de funcție al președintelui primei instanțe.

La caz, Colegiul consideră oportun de a reitera că prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 23/2012/15695 din 03 iulie 2012 lui Ion Nașco i-a fost acordată pensie în mărime de 80% din salariul de judecător al judecătorei, începând cu 25 iunie 2012 (f.d. 9-10, 49).

Conform art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în redacția în vigoare la momentul acordării pensiei lui Ion Nașco, judecătorul are dreptul la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Ulterior, art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 a suportat un șir de modificări, *inter alia* și cele operate prin Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014.

Așa, art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, în redacția Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014, stipula „(1) judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și judecătorilor care au activat în instanțele internaționale, luându-se în calcul salariul mediu lunar al judecătorului Curții Supreme de Justiție.

(3) Pensia pentru vechime în muncă stabilită în condițiile alin. (1) se calculează și se plătește doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.

(4) În cazul în care judecătorii demisionați sunt numiți iarăși în funcția de judecător, plata pensiei se suspendă”.

Totodată, art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 prevede că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Astfel, Colegiul notează că în rezultatul modificărilor operate la art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, judecătorii, care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, nu mai beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei, ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Deopotrivă, art. II din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative prevede că „Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

Articolul 32 va avea următorul cuprins: „Judecătorul are dreptul la pensie în condițiile Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998.”

Conform art. 33 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

Articolul VIII alin. (3) din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 statua că pct. 25 din articolul III în partea ce ține de art. 33 alin. (1) lit. c) și alin. (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 01 ianuarie 2017.

Potrivit pct. 63 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 27 iulie 2017 pentru controlul constituționalității art. II din Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 290 din 16 decembrie 2016 (pensia specială a judecătorilor), stabilirea unor garanții materiale ale independenței judecătorului rezidă în primul rând în faptul că ele trebuie să reflecte înaltul statut al judecătorului. De aceea garanțiile materiale ale independenței judecătorului, stabilite de stat, trebuie să fie asigurate și să se respecte necondiționat. Este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi. Statutul judecătorului nu trebuie raportat sau asimilat cu cel al altor autorități publice, indiferent de ierarhia acestora în stat.

La fel, în Hotărârea nr. 9 din 30 martie 2004 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 22 și art. II-V din Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 358- XV din 31 iulie 2003, Curtea Constituțională a subliniat că, dreptul subiectiv, constituit în baza unei legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare. Legea nouă nu este susceptibilă aplicării unor fapte din trecut, cazurile contrare intrând în contradicție cu art. 22 din Constituție.

De asemenea, Curtea Constituțională a notat în Hotărârea nr. 4 din 27 ianuarie 2000 că la adoptarea unor legi noi și a altor acte juridice este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului.

Colegiul deduce că, prin hotărârile citate mai sus, Curtea Constituțională s-a pronunțat univoc asupra faptului că cuantumul pensiei, stabilit printr-o lege anterioară, nu poate fi micșorat, iar plata pensiei fixate nu poate fi suspendată printr-un act normativ adoptat ulterior.

Conform regulii generale, legea nouă poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, îl poate suprima sau îl poate înlocui cu un alt drept, însă legea nouă nu poate desființa modalitatea prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

În această consecvență, Colegiul denotă că, la 03 iulie 2012, Ion Nașco a dobândit dreptul la pensie, începând cu 25 iunie 2012, conform art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, care îi garantează fără echivoc și dreptul la recalcularea pensiei în funcție de salariul judecătorului în exercițiu.

Prin urmare, dreptul social, cu privire la beneficierea de pensie pentru vechime în muncă, inclusiv și recalcularea acesteia, a fost dobândit de către Ion Nașco anterior modificărilor din 04 aprilie 2014 (în vigoare din 16 mai 2014) operate la art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995.

Astfel, dreptul lui Ion Nașco, constituit în baza unor legi anterioare, nu poate fi atins de cel născut sub imperiul unei legi posterioare, or, legea nouă nu poate modifica regimul juridic al dreptului anterior, nu poate desființa modalitatea, prin care legea anterioară a instituit dreptul respectiv și efectele lui.

Reieșind din aceste considerente, Colegiul consideră că instanțele inferioare corect au ajuns la concluzia că Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat a refuzat să-i recalculeze și achite lui Ion Nașco pensia în cuantum de 80% în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, reieșind din salariul de funcție al judecătorului judecătorei pe perioada 01 aprilie 2015 – 10 iulie 2015 și începând cu 10 iulie 2015 și pe viitor în cuantum de 80% din salariul de funcție al președintelui judecătorei.

Instanța de recurs constată că instanța de apel a dat apreciere corectă argumentului Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că intimatul nu beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei, reieșind din salariul judecătorului în exercițiu pentru perioadă 01 aprilie 2015 – 10 iulie 2015 și începând cu 10 iulie 2015 și pe viitor în cuantum de 80% din salariul de funcție al președintelui primei instanțe, din motiv că prevederile art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 stipulează că judecătorii, care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, beneficiază de mărirea pensiei stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, adică la 16 mai 2014.

În acest sens urmează a fi reiterat faptul că la data intrării în vigoare a Legii nr. 60 din 04 aprilie 2014 intimatul beneficia de dreptul la pensie în mărime de 80% din salariul judecătorului în exercițiu și dreptul la recalcularea acesteia. Respectiv, dispozițiile acestei norme legale nu este aplicabilă speței, întrucât nu are efect retroactiv, deoarece în condițiile speței Ion Nașco a obținut un „bun” în sensul art. 1 Protocol nr. 1 CEDO, adică a dobândit un drept înainte de adoptarea și intrarea în vigoare a art. III din Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014.

Din aceleași considerente Colegiul apreciază ca fiind lipsite de suport și argumentele Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că odată cu abrogarea prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 ce admiteau recalcularea pensiei judecătorului ținându-se cont de mărirea salariului lunar al judecătorului în exercițiu sau modificării/creșterii salariului odată cu numirea acestuia în altă funcție superioară celei deținute, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului.

Relevant este că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a menționat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 și, respectiv, art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică și astfel constituie un drept de proprietate al persoanei (HCC nr.27 din 20 decembrie 2011).

Totodată, Înalta Curte de la Strasbourg a remarcat că limitarea dreptului la pensie fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă pentru o asemenea îngrădire, constituie o privare de proprietate în sensul art. 1 al Primului Protocol la CEDO și o discriminare în sensul art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție (cauza Buchen c. Cehiei, a.2006).

În Hotărârea nr. 27 din 20 decembrie 2011 Curtea Constituțională a remarcat Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la judecători: independentă, eficienta și responsabilitățile (adoptată la

17 noiembrie 2010, la cea de-a 1098-a întâlnire a delegaților miniștri), conform căreia:

„53. Regulile principale ale regimului de remunerare pentru judecători profesioniști trebuie stabilite prin lege.

54. Remunerarea judecătorilor trebuie să fie pe măsura rolului și responsabilităților lor și să aibă un nivel suficient pentru a-i face imuni la orice presiune menită să influențeze deciziile. Trebuie să existe garanții pentru menținerea unei remunerații rezonabile în caz de boală, concediu de maternitate sau de paternitate, precum și pentru plata unei pensii pentru limită de vîrstă, care ar trebui să fie raportate în mod rezonabil la nivelul de remunerare a judecătorilor în exercițiu. Trebuie introduse dispoziții legale specifice care să instituie o măsură de protecție împotriva unei reduceri a remunerației care ar viza în mod specific judecătorii”.

Colegiul observă că principiul de bază consfințit de Curtea Constituțională în hotărârile sale adoptate asupra subiectului prezentei spețe este că diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut de lege, contravin Constituției, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în rezoluțiile Adunării Generale a ONU nr. 40 din 29 noiembrie 1985 și nr. 146 din 13 decembrie 1985, precum și Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, conform căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie, cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări.

În lumina circumstanțelor descrise, instanța de recurs apreciază că art. III din Legea nr. 60 din 04 aprilie 2014 nu poate fi aplicat în privința intimatului Ion Nașco, din motiv că acesta a dobândit dreptul la recalcularea pensiei anterior survenirii acestor modificări.

Corelând circumstanțele constatate și expuse mai sus, Colegiul consideră legale și întemeiate concluziile primei instanțe și ale instanței de apel în privința temeiniciei acțiunii depuse de către Ion Nașco și necesității obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze și achite lui Ion Nașco pensia în cuantum de 80% în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, reieșind din salariul de funcție al judecătorului primei instanțe pe perioada 01 aprilie 2015 – 10 iulie 2015 și începând cu 10 iulie 2015 și pe viitor în cuantum de 80% din salariul de funcție al președintelui primei instanțe.

În această ordine de idei, instanța de recurs concluzionează că argumentele expuse în cererea de recurs de către Casa Națională de Asigurări Sociale sunt lipsite de substanță, de suport factologic și legal, iar instanțele inferioare au examinat corect cauza, pronunțând o hotărâre legală și întemeiată. Prin urmare, la caz, nu există circumstanțe care ar face instanța de recurs să ajungă la o altă concluzie decât instanțele inferioare.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității respingerii recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale și menținerii deciziei din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului

civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține decizia din 19 ianuarie 2021 a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de către Ion Nașco împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării și achitării pensiei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan

Victor Burduh

Maria Ghervas